

Vec C-34/24

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

18. január 2024

Vnútroštátny súd:

Rechtbank Amsterdam

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

20. december 2023

Žalobkyne:

Stichting Right to Consumer Justice

Stichting App Stores Claims

Žalovaná:

Apple Distribution International Ltd

Apple Inc.

Predmet konania vo veci samej

Konanie vo veci samej sa týka kolektívnej žaloby o náhradu škody, ktorá bola podaná proti spoločnostiam Apple Inc. a Apple Distribution International Ltd (ďalej len „Apple a i.“) za údajné porušenie hospodárskej súťaže, najmä článkov 101 a 102 ZFEÚ, ktorými bola používateľom holandského Apple App Store spôsobená škoda.

Predmet a právny základ návrhu

Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ sa týka otázky výkladu a uplatňovania článku 7 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 (ďalej len „nariadenie Brusel Ia“) v rámci žalôb podaných v zastúpení a údajného porušenia hospodárskej súťaže v súvislosti s nákupmi vykonanými v holandskom Apple App Store.

Rozhodujúcou je predovšetkým otázka, ktorý súd je miestne príslušný pre tieto spory a či nariadenie Brusel Ia umožňuje uplatniť vnútroštátne kolízne normy holandského Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie (zákon o riešení hromadných škôd prostredníctvom žaloby podanej v zastúpení; ďalej len „WAMCA“), ako aj to, ktoré kritériá spojenia sú relevantné pre určenie miestnej príslušnosti.

Prejudiciálne otázky

Otázka 1 (miesto príčinnej udalosti)

a. Ktoré miesto treba v prípade, ako je tento, keď sa údajné zneužitie dominantného postavenia na trhu v zmysle článku 102 ZFEÚ uskutočnilo v členskom štáte prostredníctvom predaja cez online platformu, ktorú spravuje spoločnosť Apple a ktorá je určená pre celý členský štát, pričom spoločnosť Apple Ireland vystupuje ako výhradný distribútor a sprostredkovateľ vývojára a ponecháva si províziu z kúpnej sumy, klasifikovať ako miesto, kde došlo ku konaniu, ktoré zakladá nárok na náhradu škody v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia Brusel Ia? Je pritom relevantné, že online platforma je v zásade dostupná na celom svete?

b. Spôsobuje nejaký rozdiel skutočnosť, že v prejednávanej veci ide o žaloby podané podľa článku 3:305a BW právnickou osobou, ktorej cieľom je zastupovať kolektívne záujmy viacerých používateľov s bydliskom v rôznych súdnych obvodoch (v Holandsku: *arrondissementen*) v rámci členského štátu podľa vlastného práva?

c. Ak na základe otázky 1a (a/alebo 1b) nie je v predmetnom členskom štáte príslušný len jeden, ale viacero vnútroštátnych súdov, bráni článok 7 ods. 2 nariadenia Brusel Ia uplatneniu vnútroštátneho (procesného) práva, ktoré umožňuje postúpiť vec iba jednému súdu v tomto členskom štáte?

Otázka 2 (miesto vzniku škody)

a. V prípade, ako je tento, keď údajná škoda vznikla v dôsledku nákupu aplikácií a digitálnych produktov v aplikáciách prostredníctvom online platformy, ktorú spravuje Apple (App Store), pričom spoločnosť Apple Ireland vystupuje ako výhradný distribútor a sprostredkovateľ vývojárov a ponecháva si províziu z kúpnej sumy (a pričom došlo tiež k údajnému zneužitiu dominantného postavenia na trhu v zmysle článku 6 ods. 102 ZFEÚ a údajnému porušeniu zákazu kartelov v zmysle článku 101 ZFEÚ), a keď nie je možné zistiť miesto, kde sa nákupy uskutočnili, slúži ako kritérium pre určenie miesta vzniku škody v zmysle článku 7 ods. 2 nariadenia Brusel Ia výlučne miesto bydliska používateľa? Alebo existujú v tejto situácii aj iné kritériá na určenie príslušného súdu?

b. Spôsobuje nejaký rozdiel skutočnosť, že v prejednávanej veci ide o žaloby podané podľa článku 3:305a BW právnickou osobou, ktorej cieľom je zastupovať kolektívne záujmy viacerých používateľov s bydliskom v rôznych súdnych obvodoch (v Holandsku: *arrondissementen*) v rámci členského štátu podľa vlastného práva?

c. Ak je na základe otázky 2a (a/alebo 2b) miestne príslušný vnútroštátny súd predmetného členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať len o žalobách týkajúcich sa časti používateľov v tomto členskom štáte, zatiaľ čo iné súdy toho istého členského štátu sú miestne príslušné rozhodovať o žalobách týkajúcich sa inej časti používateľov, bráni článok 7 ods. 2 nariadenia Brusel Ia uplatneniu vnútroštátneho (procesného) práva, ktoré umožňuje postúpiť vec len jednému súdu v tomto členskom štáte?

Citované predpisy práva Únie

Článok 101 a článok 102 ZFEÚ

Článok 7 bod 2 a článok 17 a článok 18 nariadenia Brusel Ia

Citované vnútroštátne predpisy

WAMCA

Článok 3:305a Burgerlijk Wetboek (Občiansky zákonník, Holandsko; ďalej len „BW“)

Článok 1 až 14, 209, 220, článok 1018c ods. 3, článok 1018d ods. 1 a článok 1018e ods. 1 až ods. 3 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Občiansky súdny poriadok, Holandsko; ďalej len „Rv“)

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Spoločnosť Apple vyrába rôzne prenosné zariadenia, o. i. iPhone, iPad a iPod Touch, ktoré používajú operačný systém (iOS) vyvinutý a spravovaný spoločnosťou Apple, ktorý je v zariadeniach Apple predinštalovaný. Aplikácie pre tieto zariadenia je možné stiahnuť a/alebo zakúpiť v Apple App Store, v online predajnej platforme (*storefront*) spoločnosti Apple, kde sú k dispozícii aj produkty v aplikáciách. Ide o funkcie, služby alebo produkty v rámci aplikácie. Tieto aplikácie vyvíja Apple alebo vývojári tretích strán. Zariadenia Apple možno používať predovšetkým s aplikáciami, ktoré sú k dispozícii v App Store. Na používanie App Store si treba vytvoriť profil používateľa. Obchod *storefront* App Store je možné používať na základe nastavení používateľa a je prepojený s krajinou zvolenou v profile používateľa. Používatelia, ktorí si vo svojom profile vyberú ako krajinu Holandsko, sú automaticky presmerovaní na holandský *storefront* App Store. Platby v App Store sa uskutočňujú výlučne prostredníctvom platobného systému App Store spoločnosti Apple. Vývojári tretích strán môžu v App Store ponúkať aplikácie vyvinuté pre Apple, ak dodržia určité podmienky. Sú odmeňovaní prostredníctvom kúpnej ceny, ktorú používatelia zaplatili za používanie aplikácií alebo produktov v aplikáciách, za čo si spoločnosť Apple ponecháva províziu. Spoločnosť Apple Inc. stojí na čele skupiny Apple a je materskou spoločnosťou Apple Distribution International Ltd. so sídlom v Spojených štátoch amerických (ďalej len „Apple Ireland“). Tá pôsobí ako zástupca a dodávateľ Apple v Európskej únii a spravuje a spracúva údaje používateľov v Európskej únii, okrem iného údaje z profilu používateľa.
- 2 Cieľom žalobkyň, t. j. Stichting Right to Consumer Justice a Stichting App Stores Claims, je okrem iného zastupovať záujmy osôb, ktoré sa stali obeťami praktík narušujúcich hospodársku súťaž. Na Rechtbank Amsterdam (Okresný súd Amsterdam, Holandsko) podali kolektívnu žalobu o náhradu škody za porušenie hospodárskej súťaže zo strany Apple a iných a od spoločností Apple Inc. a Apple Ireland požadujú spoločne a nerozdielne náhradu škody. Žalobkyne začali konanie na základe zákona WAMCA. Už pred zavedením tohto zákona bolo v Holandsku možné podať žalobu v zastúpení, ale odkedy nadobudol účinnosť, je možné podať aj hromadnú žalobu o náhradu škody, čo znamená, že o hromadných škodách možno rozhodovať efektívne a účinne. Nadácie, ktoré podávajú tieto žaloby, tak robia vo vlastnom mene, a preto vystupujú ako nezávislí zástupcovia záujmov všetkých osôb, ktoré sa domnievajú, že im vznikla škoda. Žalobkyne teda nie sú splnomocnencami ani poverenými zástupcami, ani cesionármi poškodených. Poškodení sú v zásade viazaní konečným rozhodnutím súdu, pokiaľ nevyužijú pravidlo opt-out a (prípadne) nemajú nárok na individuálnu náhradu škody. Kolektívne žaloby o náhradu škody na základe WAMCA možno podať aj proti

zahraničným stranám. V tomto prípade musí holandský súd rozhodnúť, či má právomoc.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 3 Žalobkyne sa domnievajú, že vnútroštátny súd má právomoc podľa článku 7 ods. 2 nariadenia Brusel Ia.
- 4 Podľa názoru Apple a i. sa právomoc vnútroštátneho súdu nemôže zakladať na článku 7 ods. 2 nariadenia Brusel Ia, keďže udalosť, ktorá údajne viedla ku vzniku škody, sa neuskutočnila v Holandsku. Apple a i. subsidiárne tvrdia, že Rechtbank Amsterdam môže mať nanajvýš právomoc v prípade používateľov, ktorí uskutočnili nákupy v App Store s holandským *storefront* v Amsterdame.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu

- 5 V konaní vo veci samej je rozhodujúca otázka, či má vnútroštátny súd právomoc rozhodovať o kolektívnych žalobách o náhradu škody podľa článku 7 ods. 2 nariadenia Brusel Ia.
- 6 Súdny dvor EÚ vo svojom rozsudku z 15. júla 2020, Volvo a i. (C-30/20, EU:C:2021:604, ďalej len „rozsudok Volvo a i.“), rozhodol, že ustanovenie článku 7 bodu 2 nariadenia č. 1215/2012 priamo a bezprostredne priznáva miestnu príslušnosť súdu. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ možno podľa článku 7 bodu 2 tohto nariadenia miestnu príslušnosť stanoviť tak podľa miesta, na ktorom došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok (ďalej len „miesto príčinnej súvislosti“), ako aj podľa miesta, kde vznikla škoda (ďalej len „miesto vzniku škody“), takže žalobca má na výber.
- 7 Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, ďalej len „rozsudok flyLAL“), sa miesto, kde došlo k príčinnej súvislosti, ktorá viedla ku vzniku škody v prípade zneužívania dominantného postavenia (článok 102 ZFEÚ), určí pomocou úkonov, ktoré dominantný podnik uskutočnil na jeho praktické vykonanie. Ak však existujú samostatné udalosti, ktoré sú súčasťou spoločnej stratégie a spoločne prispievajú ku vzniku škody, musí sa zistiť, ktorá udalosť má osobitný význam pre realizáciu tejto stratégie. Vo svetle judikatúry Súdneho dvora EÚ z 25. októbra 2011, eDate Advertising a i. (spojené veci C-509/09 a C-161/10, EU:C:2011:685, ďalej len „rozsudok eDate Advertising a i.“), predstavuje konanie spoločnosti Apple okrem iného údajné zneužitie dominantného postavenia na trhu, ktoré sa realizovalo (aj) v Holandsku, čo znamená, že holandské súdy majú medzinárodnú právomoc. Súdny dvor EÚ sa v rozsudku flyLAL a v rozsudku z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, ďalej len „rozsudok CDC Hydrogen Peroxide“), vyjadril aj k určeniu miesta, kde došlo k udalosti, ktorá viedla ku vzniku škody, v prípade zakázaného zachovania cien ďalšieho predaja (článok 101 ZFEÚ). Podľa týchto rozsudkov závisí miesto, kde došlo k udalosti,

ktorá viedla ku vzniku škody, od konkrétnej udalosti, pri ktorej bol kartel definitívne vytvorený alebo bola dosiahnutá dohoda, ktorá sama osebe predstavovala udalosť, ktorá spôsobila údajnú škodu.

- 8 Z rozsudku Súdneho dvora EÚ z 12. septembra 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701), vyplýva, že pri určovaní miesta, kde škoda vznikla, nemožno brať do úvahy každé miesto, kde sa prejavia nepriaznivé následky, ale musí ísť o pôvodnú škodu, ktorá je priamym dôsledkom príčinnej súvislosti, a nie o následné nepriaznivé dôsledky. Z rozsudku flyLAL tiež vyplýva, že ak sa trh ovplyvnený protisúťažným správaním nachádza v členskom štáte, na ktorého území údajne vznikla škoda, miestom, kde došlo ku škode, je tento členský štát.
- 9 Po prvé, vnútroštátny súd upozorňuje na to, že holandský zákonodarca nestanovil žiadny konkrétny súd, ktorý by mal výlučnú právomoc rozhodovať o všetkých veciach WAMCA, takže otázka, ktorý súd je na základe nariadenia Brusel Ia miestne príslušný, je relevantná. Okrem toho sa v konaní vo veci samej nemožno automaticky odvolávať na rozsudok CDC Hydrogen Peroxide, pretože na rozdiel od veci, v ktorej bol tento rozsudok vyhlásený, v tejto veci nie sú nároky poškodených spojené, ale žalobkyne konajú vo vlastnom mene a zastupujú spoločné záujmy poškodených.
- 10 Po druhé sa vnútroštátny súd domnieva, že pri určení miesta, kde došlo k udalosti, ktorá viedla ku vzniku škody, možno konanie relevantné z hľadiska zneužitia dominantného postavenia spoločnosti Apple spojiť s tým, že App Store s holandským *storefront* je osobitne zameraný na holandský trh a používa aj holandský jazyk. Podľa názoru vnútroštátneho súdu je relevantným konaním predaj v App Store (ktorý spravuje spoločnosť Apple), pričom Apple Ireland vystupuje ako výhradný distribútor a sprostredkovateľ a z predajnej ceny si ponecháva províziu. Keď použijeme judikatúru v rozsudkoch flyLAL a eDate Advertising a i., tak môžeme dospieť k záveru, že po prvé, k údajnému porušeniu hospodárskej súťaže došlo v Holandsku, a po druhé, holandské súdy majú medzinárodnú právomoc. Na rozdiel od rozsudku vo veci flyLAL však chýba miesto, kde sa uskutočnil konkrétny skutok, keďže nákupy sa uskutočňujú na online platforme. Preto ešte ostáva otvorené, ktorý holandský súd je miestne príslušný.
- 11 Po tretie, vnútroštátny súd si myslí, že miesto, kde škoda vznikla, sa v prípade väčšiny používateľov nachádza v Holandsku, pretože títo používatelia nakupovali v App Store s holandským *storefront* a za tieto nákupy zaplatili prostredníctvom holandských bankových účtov. Z toho vyplýva, že Holandsko je miestom, kde vznikla pôvodná škoda. Tým ešte nie je jasné, ktorý holandský súd má právomoc. Z rozsudku Volvo a i. je možné odvodiť, že miestne príslušný je súd v mieste nákupu, kde je poškodený usadený. Vzhľadom na to, že sa nákupy uskutočnili prostredníctvom mobilných zariadení na online platforme, je ťažké určiť presné miesto. Vnútroštátny súd sa pýta, či je v tomto prípade možné vychádzať z bydliska používateľa/kupujúceho. Potom by bolo jasné, že Rechtbank Amsterdam by mal právomoc nad používateľmi usadenými v Amsterdame, hoci

vzhľadom na ustanovenie článku 7 ods. 2 nariadenia Brusel Ia by nebolo jasné, či by mal vnútroštátny súd právomoc aj v prípade používateľov, ktorí síce nie sú usadení v Amsterdame, ale napriek tomu sú usadení v Holandsku. Rôzne súdy v rôznych súdnych obvodoch by teda mohli byť príslušné v závislosti od bydliska strany, ktorej záujmy sa zastupujú. V dôsledku toho by existovalo zvýšené riziko, že v porovnateľných prípadoch budú vydané rozdielne rozhodnutia.

- 12 Okrem toho pred vnútroštátnym súdom vyvstáva otázka, či je relevantné, že hromadnú žalobu o náhradu škody podáva právnická osoba, ktorá zastupuje kolektívne záujmy. V prípade kladnej odpovede na túto otázku je potrebné odpovedať na otázku, či je sídlo právnickej osoby kritériom na určenie príslušnosti súdu, ktorý má právomoc pre celý členský štát, alebo či sa musia zohľadniť iné kritériá. Ak je možné vychádzať zo sídla právnickej osoby, ktorá zastupuje záujmy používateľov, žalobu o náhradu škody možno podľa článku 220 Rv účinne a efektívne podať len na jednom súde.
- 13 Nakoniec chce vnútroštátny súd vedieť, či nariadenie Brusel Ia ponecháva priestor na uplatnenie vnútroštátnych (v tomto prípade: holandských) kolíznych noriem (najmä článku 220 Rv), hoci toto nariadenie má priamo a bezprostredne určiť miestne príslušný súd. Táto otázka bola položená aj v dvoch návrhoch na začatie prejudiciálneho konania, ktoré Gerechthof Amsterdam (Odvolačný súd Amsterdam, Holandsko) predložil Súdnemu dvoru EÚ 19. septembra 2023 (veci C-672/23 a C-673/23).